

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.2.5.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na zapytanie poselskie nr 3030 Pana Posła Czesława Hoca, w sprawie nierównego i dyskryminującego mechanizmu ustalania średniego kosztu utrzymania dziecka i uposażenia osób sprawujących opiekę nad dziećmi w placówce opiekuńczo-wychowawczej prowadzonej przez fundację w porównaniu do placówki prowadzonej przez jednostki samorządu terytorialnego, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zgodnie z art. 190 ust. 1 pkt. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej organy jednostek samorządu terytorialnego mogą zlecić prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej, o którym mowa w art. 93 ust. 2-3 tego aktu, organizacjom pozarządowym prowadzącym działalność w zakresie wspierania rodziny, pieczy zastępczej lub pomocy społecznej. Na podstawie art. 190 ust. 2 do zlecenia realizacji tych zadań stosuje się ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Powierzenie prowadzenia placówki następuje w trybie otwartego konkursu ofert. Wysokość środków przekazywanych organizacji pozarządowej wynika z postępowania konkursowego i powinna uwzględniać rzeczywiste koszty funkcjonowania placówki.

Art. 191 ust. 1 pkt 2 ustawy odnosi się do zasad finansowania kosztów pobytu dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej przez powiat właściwy ze względu na miejsce jego zamieszkania przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej. Przepis ten zapewnia jasną podstawę rozliczeń pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego i w tym zakresie przewiduje stosowanie wskaźnika średnich miesięcznych wydatków przeznaczonych na utrzymanie dziecka w placówce.

Średnie miesięczne wydatki przeznaczone na utrzymanie dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej zdefiniowano w art. 196 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zgodnie ze wskazanym przepisem koszt ten stanowi kwota rocznych wydatków przeznaczonych na działalność tej placówki lub ośrodka wynikająca z utrzymania w niej dzieci w poprzednim roku kalendarzowym, bez wydatków inwestycyjnych, powiększona o prognozowany średnioroczny wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych ogółem, przyjęty w ustawie budżetowej na dany rok kalendarzowy, podzielona przez liczbę miejsc w placówce lub ośrodku, ustaloną jako suma rzeczywistej liczby dzieci w poszczególnych miesiącach poprzedniego roku kalendarzowego. Celem tego wyliczenia jest określenie miesięcznego kosztu utrzymania jednego dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej. Przyjęty w ustawie sposób zapewnia wyliczenie średniego miesięcznego kosztu utrzymania na poziomie odpowiadającym poniesionym kosztom. Jest to ważne ze względu na zmieniającą się w poszczególnych miesiącach roku liczbę dzieci, przy pozostającej na stałym poziomie liczbie miejsc.

Regulacja art. 196 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczy wyłącznie relacji finansowych między powiatami w sytuacji, gdy zobowiązany do

ponoszenia kosztów utrzymania dziecka w pieczy jest inny powiat niż ten, który prowadzi placówkę oraz pomiędzy powiatami a gminami w zakresie partycypacji gminy w kosztach pobytu dziecka w pieczy zastępczej. Średni miesięczny wydatek przeznaczony na utrzymanie dziecka w placówce nie stanowi więc podstawy do określania wysokości dotacji dla organizacji pozarządowej prowadzącej placówkę i nie zwalnia powiatu z obowiązku przeprowadzenia otwartego konkursu ofert na podstawie art. 190 ustawy oraz ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Wysokość środków przekazywanych organizacji pozarządowej na prowadzenie placówki wynika z postępowania konkursowego i uwzględnia rzeczywiste koszty funkcjonowania placówki, natomiast wskaźnik średnich miesięcznych wydatków służy wyłącznie do rozliczeń między powiatami. W praktyce obie kwoty mogą być zbliżone, ale pełnią różne funkcje i nie są tożsame.

W odniesieniu do zasad współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie wskazuję, że zlecenie im realizacji zadań publicznych może odbywać się w dwóch formach, tj. powierzenia (z przekazaniem finansowania na realizację zadania) oraz wspierania (z przekazaniem dofinansowania na realizację zadania). Organizacje pozarządowe oraz podmioty wymienione we wskazanym artykule mogą zatem z własnej inicjatywy złożyć wnioski o wykonanie zadania publicznego (art. 12 ww. ustawy) i mogą brać udział w otwartych konkursach ofert ogłaszanych przez organy administracji publicznej (art. 11 przywołanej ustawy).¹ W przypadku prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej, która realizuje zadania własne powiatu, właściwą formą jest powierzenie realizacji zadania, które wiąże się z obowiązkiem pokrycia faktycznie ponoszonych kosztów jego realizacji. Próby obciążania III sektora częścią kosztów realizacji zadań własnych samorządów są praktyką naganną i nie powinny mieć miejsca.

Podmioty prowadzące na zlecenie powiatu placówki opiekuńczo-wychowawcze mają możliwość wnioskowania o podwyższenie dotacji, nawet jeśli w umowie zawartej w wyniku rozstrzygnięcia konkursu jest ona niższa. Podniesienie kosztu utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej powinno być uzasadnione koniecznością utrzymania wymaganych standardów sprawowanej opieki nad małoletnimi. Niezbędny jest wskazanie wydatków i kalkulacji, które odzwierciedlać będą faktycznie ponoszone koszty i uzasadniałyby zwiększenie kwot na utrzymanie dzieci w pieczy. Zgodnie z przepisami wykonawczymi do ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie powiat ma możliwość prawną aneksowania umowy, jeśli będzie to miało uzasadnienie w przedłożonych kalkulacjach.

Cywilnoprawne rozliczenia między organizacją a powiatem mają zatem odmienny charakter niż rozliczenia między powiatami. Kwoty w tych dwóch przypadkach – pragnę to ponownie podkreślić - mogą być do siebie zbliżone, ale nie są tożsame. Podstawą finansowania placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez organizacje pozarządowe w trybie zlecenia realizacji zadania publicznego nie jest automatycznie kwota średnich miesięcznych wydatków na utrzymanie dziecka w placówce, ogłaszana w dzienniku urzędowym województwa. Kwota ta może stanowić istotny punkt odniesienia, ale nie wiąże ona ani organizacji, ani powiatu. W praktyce ostateczna wysokość środków przyznanych na realizację zadania jest ustalana między stronami z uwzględnieniem realnych kosztów funkcjonowania placówki, w tym m.in. inflacji, zwiększonych potrzeb wychowanków czy zmieniających się uwarunkowań lokalnych.

---

¹ W: B. Królak, M. Rączka, art. 190, Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Komentarz, Warszawa 2017, Legalis.

Kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej stoi na stanowisku, że w przypadku wzrostu kosztów utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej możliwa jest waloryzacja kwoty wskazanej w umowie bez konieczności ponawiania procedury konkursowej. Waloryzacja nie jest bowiem nowym zleceniem zadania, lecz jedynie zmianą warunków finansowych realizacji już powierzonego zadania publicznego, dokonywaną w granicach obowiązującej umowy. Stosowanie wskazanego mechanizmu uzasadnione jest w przypadku, gdy wzrostu kosztów realizacji zadania publicznego nie można było przewidzieć w czasie planowania środków na ten cel, a konieczne jest zapewnienie wychowankom całodobowej opieki i zaspokojenie ich potrzeb zgodnie ze standardami określonymi w ustawie.

Zlecenie zadań publicznych, w tym prowadzenia placówki opiekuńczo-wychowawczej, musi odbywać się w trybie otwartego konkursu ofert, zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ustawa nie przewiduje wyjątku dla „kontynuacji” zadania przez dotychczasowego realizatora – każdorazowo musi być to poprzedzone ogłoszeniem konkursu.

Prowadzone w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej prace nad nowelizacją ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zakładają doprecyzowanie zasad finansowania placówek opiekuńczo-wychowawczych prowadzonych przez organizacje pozarządowe poprzez wprowadzenie obowiązku finansowania wszystkich zakontraktowanych miejsc. Ma to na celu wyeliminowanie stosowanej przez niektóre powiaty praktyki finansowania tylko zajętych miejsc, co skutkuje przetrucaniem kosztów realizacji zadania publicznego na organizacje pozarządowe, które same na zapewnienie miejsc nie miały wpływu.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Aleksandra Gajewska

Sekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/